

From: Siri Gedde-Dahl <Siri.Gedde-Dahl@dagbladet.no>
Sent: mandag 8. oktober 2018 22:39
To: Royal Norwegian Embassy in Jakarta <emb.jakarta@mfa.no>
Cc: Gunnar Thorenfeldt <gth@dagbladet.no>
Subject: Innsynskrav - innspill og avklaring/spesifisering

Ref innsynskrav fra Dagbladet – besvart av Ronny Valstad. (kopi under)

Hei og takk for foreløpig svar.

Svaret er et delvis avslag på innsyn. Jeg vil gjerne gi noen innspill til ytterligere vurdering - og ber med dette om noen avklaringer før det eventuelt blir en formell klagesak over innsynsavslag. (noe jeg håper å slippe)

Det er for det første viktig at ambassaden har en forståelse for den samfunnsmessige betydningen av dette innsynet, fordi dette jo kommer inn i en merinnsynsvurdering:

Vi er en gruppe journalister i Dagbladet som gjør en omfattende research for å avdekke blant annet svært dårlige lønns- og arbeidsvilkår om bord på en spesiell gruppe utenlandske skip med base i Finnmark. Dette er sjøfolk i en særdeles svak stilling, utsatt for utnyttning og som etter det vi kan se også er utsatt for grove ulovligheter, blant annet mhp sikkerhet til sjøs. For de fleste av disse sjøfolkene er det utenkelig å stå frem eller å overlevere dokumenter om det de er utsatt for. De er redde for sine hardhendte arbeidsgivere (som ledd for ledd forsvinner i ull og tåke i skatteparadis). Derfor er det avgjørende at vi finner dokumentasjon fra «nøytrale parter» som den norske forvaltningen.

Norske bedrifter på land tjener penger på denne fiskerivirksomheten, under forhold nordmenn aldri ville godtatt for seg selv, trolig uten å ane hvilke forhold som rår på skipene. Virksomheten skjer i norske farvann og i norske havner, der norske kontrollmyndigheters ansvar stopper på bryggekannten. Tilsynelatende har ingen ansvar for å bistå utenlandske sjøfolk som kommer i en slik situasjon. Vi mener det er viktig å bevisstgjøre nordmenn på hva de bidrar til å opprettholde som arbeidsstandarder og sikkerhet i norske farvann.

Innsyn i anonymiserte arbeidskontrakter og navn på firma som tilrettelegger for denne virksomheten er viktige brikker i vår puslespill. Vi mener det er mulig etter å loven å få innsyn – **og at det bør gis innsyn** – ref argumentasjon i tallpunktene nedenfor. Vi kan som sagt også tilpasse innsynet – dersom enkeltpunkter er vanskelige – men da må vi snakke sammen om hvordan det best kan gjøres.

Jeg kan kontaktes på 0047 975 25 118 – og jeg kan muntlig gjerne utdype vårt prosjekt. Jeg tar gjerne et direkte telefonnummer til Ronny Valstad/den som behandler innsynskravet, slik at jeg kan gi ytterligere informasjon.

Så til det konkrete foreløpige svaret/delvise avslaget dere har gitt oss:

1. Vi er takknemlig for at dere kan lage en statistikk for oss, men understreker at denne ikke bare må inneholde tall, men også navn på **båt, rederi og norsk tilrettelegger/speditør**. Som angitt i innsynskravet.
2. Når det gjelder «korrespondanse med UD eller andre om saken – ber vi om innsyn i denne korrespondansen» (ref innsynskravet), har dere svart at Kripos ble informert om arbeidskontraktene ambassaden reagerte på. Oppfølgingsspørsmål: På hvilken måte ble Kripos informert? Av hvem? Og som sagt – dersom det finnes skriftlighet omkring dette – til/fra Kripos og/eller andre (UD/UDI?) ber vi altså om **innsyn i denne korrespondansen**. Dersom det

ikke finnes skriftlighet (f eks eposter) i kontakten mellom Kripos/UD/UDI eller andre i denne saken (arbeidskontrakter man reagerte på) bes dette eksplisitt opplyst.

3. Vedrørende innsyn i arbeidskontrakter (inkludert skip/rederi/norsk tilrettelegger/speditør): Dere skriver «*Når det gjelder innsyn i denne type saker, kan det i henhold til offentligforskrifta § 9 fjerde ledd gjøres unntak fra innsyn for journalføringer og dokumenter i enkeltsaker etter utlendingsloven, som arbeidskontraktene i slike visumsaker er en del av.*»

Til dette har jeg tre merknader:

- Man skal alltid **vurdere innsynskravet konkret** og ikke vise til en generell, overordnet lovbestemmelse (dette fremgår blant annet i klagesaker til Sivilombudsmannen).
 - Jeg vil minne om at dette er en *kan*-bestemmelse, og ikke en *må*-bestemmelse (altså ikke knyttet til lovbestemt taushetsplikt). Det er derfor ingen tvil om at dere *kan* gi innsyn i én (eller flere) anonymiserte arbeidskontrakter, slik jeg har bedt om. **I spørsmålet om merinnsyn, skal den samfunnsmessige betydning av innsynet veie tungt.**
 - Jeg har ikke gått inn i lovens forarbeider, men hvis det er korrekt som det står i rundskrivet til UDI (RS 2016-006), er «*Hovudomsynet bak unntaksføresegna er at det vil kunne vere svært arbeidskrevjande å vurdere alle krav om innsyn i desse enkeltsakene konkret.*» Som der fremgår av innsynskravet, **kan eksempler på arbeidskontrakter være nok** for meg. At det kan være svært arbeidskrevende å finne en eller noen få av arbeidskontraktene til eksempelvis skipet «Valka», og anonymisere denne for hvem sjømannen er, betviler jeg sterkt. Om ønskelig går jeg gjerne i dialog til **hvordan jeg best kan spesifiserte innsynet** slik at det vil være lett å finne hensiktsmessige arbeidskontrakter – jeg kan eksempelvis forsøke å avgrense datospenn.
4. Det vises til at «*UDIs retningslinjer for innsynsbejæringer (RS 2016-006) er dessuten restriktive.*». Til det er å si at et rundskriv (*der det for øvrig understrekes at UDI skal være åpne fordi det er tillitsskapende*) ikke kan brukes som avslagsgrunn – det må gis en **lovreferanse** ved avslag på innsyn. Rundskriv har ikke status av lov.

Jeg håper ambassaden ser verdien av å gi innsyn, og - i den grad den *kan* gis avslag - faktisk utviser merinnsyn, jfr at merinnsyn bør være hovedregel og at innsyn har stor samfunnsmessig verdi. Jeg håper videre at vi kan ha en konstruktiv dialog videre med utgangspunkt i mine merknader – og ta for all del kontakt. Jeg vil gjerne gjøre dette enklest mulig for dere.

Minner om at ambassaden selv mente forhold de så i arbeidskontraktene så graverende at de ble oversendt/meldt til Kripos. Vi er kjent med at Kripos ikke har fulgt dette opp, noe som ytterligere understreker behovet for en «uavhengig kontroll», som det i praksis bare er pressen som kan utføre.

Mvh

Siri Gedde-Dahl

97525118